

Božič pri belih Kranjcih.

Je nekakšno časa pred svetim dnem navdaja veselje in radost srca tega naroda, pa ne zaradi dobrega žetja tega dneva, kakor nekdaj, ampak zaradi sv. dne, rojstva našega izveličaja. Da krojejo bolj čistim srcem božiče obhajati, izpovedajo se, prejemajo tudi s. sakramente. Pride sadnjak.*) Zgodaj zapušte cela družina posteljo, in začne celo pohištvo in živino v najljepši red staviti. Gospodinja jame velik klet iz najlepše sneti, ktereja takor lepši svetca, da ga je lepota viditi; imenujejo ga božičnikom ali „popetnikom.“ Zraven speče se mnogo drugega kruha in „gutanic.“ Popetnik začne najprej hišna mati s. s. sv. treh kraljev in ga da svoj družini in tudi živini pokusiti. Zraven tega speče hišna mati tudi vsakemu detetu mali hlebeček, razljan z lepimi olenci in čičicami, ki so napravljene iz testa, ktereja morajo shraniti do sv. treh kraljev. Proti večeru se oglasijo zornovi in dolgo časa oznamujejo potek svoje veseli prihoduji dan. Po polju hodijo mlade dekleta in škropijo z blagoslovljeno vodo puste njive, da bi obilno bogato žetev rodile. Kolovski hlev je ves spasan s mre. Krovimi vejami, na njegovih vratih pa visi razpeto, napravljeno iz blagoslovljene lesne šibe. So razpeto ima namuč odvrčati vse hudo od domače živine. Večerni mrak začne svoje črno krilo po zemlji razprostirati in zopet spominja mirne prebivalce, da molijo angeljsko pozdravljuje. Gospodinja gre še enkrat na dvorčie in počkajo vse priloge, potem se vrne v hišo, ktero tudi škropi. Da bi kak ptujec s hišo našega kneta stopil, resnično bi se začudil viditi na desni in levi vse nahitjeno v najlepšem redu, z mnogimi lučicami razsvetljene božje podobe stoli jastice, ki so mnogostrnimi papirnatimi venci ozaljšane. Na stopu pa vse mišja od pozlačenih orehov, zudečih jabolk in mnogih drugih lepote. V hlevih se vedejo moški in ženske k večerji, ki obstoji s kuhinjo, vinom in kostanjem. Tu se vidijo najlepše navade našega prostega ljudstva, najlepše protje zalevice človeku na uho doné. Hišna mati povzame sededor in jame govoriti: „Dragi moji otroci in družina, prosim vas ne spustite navade našega čezera, ki se lahko svetijo; jaz sem jih podedovala po mojih roditeljih;

(* Dan pred božičem)

dopolnujte jih tudi vi por svojej smrti in sterbiti, da
bodele vselej jutršnjega dneva s čisto dušo deležni."
Da to vsaki malo vna poseda in kruha prigrizne.
Kot pa večerji čisto smolijor, postavijo na mizo
nekoliko čiste stleke, jarm, božičnik, in druge za
prihodnji dan pripravljene jedi. Džje namreč za
velik greh kaj kuhati razm juhe. Pri tej jedi in
godi napouenutih starih godi celo noč sveča.
Amalo, potem se združijo mladenči, deklata in
mojje, se tedne, postave, in grejo k polničnicam.
Pa celej poti pa prepevajo božične pesme. Drugi
pa grejo počivati ali dosti spati samocejo, ker
por vseh polničnicah celo noč proutkljajo. Drugi
dau je za raznoropravijo do jor služtor in okoli 11.
ure vbedejore k pojedini. Karavono je, da si sikh-
ru za ta dau kaj boljega priksedi, česa tudi naši ljud-
je ne opuste. Skuhajo kaj dobro juho, za ktero si kaj
siromastnejji ljudje mesa priksitijo, struklje iz rehov,
ali pa gubavico iz ajde. Takor obila jedi se prinese
na mizo, da imado za celi drugi dau dosti jisti. Ko
se tudi slaktim vincem žejor malo ogasijo, čuda
veliko pesem izpojor; najprvo zdravico napijejo
gospodarju in gospodnji, potem pa edeu drugemu.
Najednje s molitvi prosijo da bi jih bog se veliko
let s voblem zmlaoju ohrauil, in tako končajo vsi
žično veselje.

2